Орест Павлів 1993 - 2000 рік

(22)

ВИСТАВКИ В МУЗЕЇ ІМ. ПАТР. ЙОСИФА СЛІПОГО ЗА МИНУЛИХ 9 РОКІВ

ВІД 1993 до 2000 року.

Після кількарічної підготовчої праці, Український Музей-Архів ім. Патріярха Й. Сліпого при нашій парафії врочисто відкрито у суботу, 27-го березня 1993-го року при численній участі української громадськости нашого міста й околиць. Автор цих рядків ОРЕСТ ПАВЛІВ, очолив управу Музею і цей обов"язок він виконує й досі. Членами Управи Музею-Архіву стали: Василь Гладкий, о. декан Іван Гаврилюк, Галина Кріса, Орест і Дарія Гуменні, Ірина Павлів, Дарія Савка, Анна Самсон, Степан Вербовий, Валентина і Роман Миклащуки, Ірина Кравчук, Олеся і Зенон Гаврилюки, Доня Слободян, Дарія Багира та Ольга Олійник. Згодом, до Управи кооптували ще Григорія Ощипка.

На одному із перших засідань Управи Музею вирішено, щоб у верхніх залях Музею зберігати постійну експозицію призбираних уже експонатів: різних музейних предметів, картин, зразків одягу і народньої творчости тощо, а у нижній залі влаштовувати спеціялізовані термінові виставки. Так і сталося.

1993-го року в Музеї відбулася дуже гарна виставка українських поштових марок і банкнотів та пропам"ятних медалей і відзнак, що її організувало Товариство Українських Філятелістів і Нумізматів. Поряд із цією виставкою була дуже цікава експозиція давніх історичних карт України з приватної колекції Олександри і Зенона Гаврилюків.

Цього ж 1993-го року відбулася також довготривала виставка мистецьких картин, різьби й інкрустацій у дереві, художніх тканин і рушників, кераміки і різних видів українського народнього мистецтва, що ним відають у Канаді Валентина і Роман Миклащуки. Багато предметів і картин на цій виставці можна було закупити.

Сезон музейних виставок 1994-го року відкрив український мистець-маляр із Чернігова, Леонід Могучов. На виставці, яку мистець назвав "Духовна спадщина України" - було 130 картин його роботи, переважно акварелі. Це були малюнки знищених уже пам"яток української архітектури, або пам"ятки у стані руїни. У цьому т. зв. жанрі знищених пам"яток української архітектури

Леонід Могучов працює вже майже 40 років і призбирав у Чернігові та в Києві понад дві тисячі картин з цією ж тематикою.

Виставка тривала від 4-го [redacted] до 13-го березня і відвідало її понад 500 осіб. Мистець не продавав своїх картин, надіючись, що уряд незалежної української держави допоможе йому встановити ці картини, або частину із них у якомусь українському престижному музеї. Саме на цю ціль і на видання монографії про Леоніда Могучова, - відвідувачі його виставки склали понад три тисячі долярів.

Напередодні виставки мистець подарував на власність нашого Музею вісім акварелей оправлених у рамки із зображеннями всіх вісьмох українських церков у Монреалі і на околицях.

Черговою значною імпрезою у нашому Музеї 1994-го року - була перша в історії Монреалю збірна виставка українських писанок роботи 52-ох писанкарок і писанкарів, у тому: 36 заавансованих майстрів писанкарського діла, 11-ти учнів-адептів і 5-ох піонерок-писанкарок, які вже відійшли у вічність. Саме у їхню пам"ять ми й організували цю виставку. Це: Антоніна Бучковська, Анастазія Демитрак, Олена Гавалешка, Катерина Возняк і Софія Барабаш.

Виставку писанок відкрили короткими доповідями пані: Ірина Лапчак, Галина Кріса і Ксеня Гудзьо. На виставці, що тривала від 7-го до 29-го травня — показано було понад 600 писанок виконаних різними техніками. У рамках виставки відбулася (також) доповідь Ореста Павлова про генезу і головні властивості орнаменту української писанки.

Чудовою атмосфери і теплоти [redacted] виставці писанок надала експозиція українських декоративних тканин (на стінах залі), що її влаштували пані, члени управи Музею. Тканини були з приватних колекцій пань: Дарії Савки, Д. Слободян та Ірини Павлів, з колекції нашого Музею ім. п. Методія Кінаха.

На закінчення виставки писанок, з ініціятиви С. Вербового, управа Музею вручила всім учасницям (-кам) виставки пропам"ятні грамоти. Виставку писанок відвідало приблизно одна тисяча двісті осіб.

На власність нашого Музею свої писанки подарували такі пані: Марія Грушовська, Ксеня Ґудзьо, Ніна Качанівська, Ріта Кондо-Кінащук, Оксана Костюк-Майброда, Ірина Кучма-Попович, Анастазія Лебідь, Анна Полатайко-Мавко, Евфросина Староста-Грицик, Юлія Смерека та Оля Юрчук.

Осінній сезон виставок у Музеї 1994-го року розпочався 15-го жовтня різноманітною і багатою виставкою творів Об"єднання Українських Мистців з Різних Реґіонів України. На виставці свої твори експонувало десять сучасних мистців з України і було там понад 200 картин цих мистців.

Крім картин, на виставці були також килими, ліжники, рушники й доріжки, гуцульська різьба і декоративні касетки, зразки українського народного одягу, декоративна кераміка, вироби з металу і шкіри, різні сувеніри і десятки інших подібних виробів народних умільців.

Виставка тривала до 20-го листопада і її відвідало приблизно 300 осіб. У винагороду за залю Музею, адміністратори цієї виставки, Роман і Валентина Миклащуки подарували на власність нашого Музею олійний портрет письменника Юрія Федьковича вартістю у приблизно 800 долярів.

Чергова виставка 1994-го року - була виставка художніх картин і графіки монреальської мисткині Адріяни Лисак. Виставка тривала від 26-го листопада до 4-го грудня. На виставці було декілька давніших праць художниці, але переважали найновіші її праці виконані різними техніками і з цікавою тематикою українського політичного життя наших днів.

Виставку Адріяни Лисак відвідало багато франко-канадців і представників різних груп національних меншостей Монреалю й околиць, у тому числі і Віра Данилюк, голова муніципальних рад Великого Монреалю.

І останньою виставкою 1994-го року у нашому Музеї була виставка двох мистців зі Львова, Ігоря та Елеонори Білинських. Вони малюють олією на шклі. Виставка тривала від 10-го до 18-го грудня. Під час відкриття цієї виставки із зворушливим словом виступив художник Віталій Литвин, який приблизно 15 років тому в Україні був учителем обоїх Білинських у художньому інституті, де вони навчалися.

Обоє мистці продали досить велику кількість своїх картин у Монреалі і в Торонто, а решту, що залишилися, член управи нашого Музею Д. Слободян зобов"язалася продати, щоб фінансово допомогти нашим мистцям зі Львова. За користування музейною залею, Ігор і Елеонора Білинські подарували нашому Музеєві ікону мальовану на шклі з тематикою успення Матері Божої.

І995-го року в нашому Музеї відбулась лише одна виставка, але своєю вагомістю і насиченістю змісту та почуваннями - вона стала однією із найкращих виставок. Мова тут про першу меморіяльну виставку картин мистця Петра Носка, який жив і працював у підсов"єтській Україні і був репресований, та про таку ж посмертну виставку трипільської кераміки св. п. Анни Оборонів-Гендерсон, внучки Петра Носка, яка передчасно померла у розквіті своїх творчих сил. Цю експозицію так і називали відвідувачі Музею: виставкою творчих здобутків Дідуся і Внучки.

Виставка тривала від 6-го до 28-го травня і зібрала понад одну тисячу відвідувачів. На виставці була 2І картина Петра Носка. Мистець, впродовж багатьох років потаємно передавав картини своїй дочці, Тетяні Носко-Оборонів і своїм унукам у Монреалі, і саме завдяки їм удалось організувати згадану виставку малярських праць Петра Носка.

Поряд із картинами, на виставці вперше були експоновані високомистецькі керамічні вироби професійної керамістки, св. п. Анни Оборонів-Гендерсон, доньки Тетяни Носко-Оборонів і Євгена Оборонова. На виставці показано було приблизно 80 зразків стильової трипільської кераміки Анни та понад 50 писанок з мотивами типового трипільського орнаменту.

У відкритті виставки взяли участь і промовляли світової слави науковець проф. Ярослав Рудницький, новий голова місцевого відділу КУК, адвокат Євген Чолій, тодішній посол України в Канаду, Віктор Батюк, чоловік покійної Анни, Джон Гендерсон, директор школи, де вчителювала Анна, Алекс Шампо і член управи Музею, Галина Кріса. Після подяки п-і Т. Носко, гості і відвідувачі оглянули виставку, а потім зійшли до бібліотеки на перекуску.

На згадку про свою дорогу доньку і передчасно згаслу мисткиню Анну Оборонів-Гендерсон, - п-і Тетяна Носко-Оборонів подарувала українському посольству в Оттаві дві розкішні пальми і картину роботи свого батька.

Рік І996-ий був дуже багатий на виставки у нашому Музеї.

З ініціятиви д-ра А. Кравчука, від 23-го лютого до 6-го березня тривала дуже цікава виставка творів львівських графіків. На виставці показано графічні роботи 38-ми львівських майстрів, у тому числі таких славних, як Володимир Баляс, Олена Кульчицька, Петро Ковжун, Ґебус-Баранецька, М. Бутович і десяток інших майстрів графіки. Виставку відкрив вичерпною доповіддю про важливе значення Львова у мистецтві графіки професор Мекґільського університету, архітектор Радослав Жук.

На виставці були представлені графічні праці виконані різними техніками: офорти, акватинта, лінорити, літографії, олівець і туш, деревориті, ксилографії, шовкодруки та інші. Д-р Андрій Кравчук виготовив для виставки детальний список картин і біографічні дані про більшість мистців. Виставка залишила дуже гарне враження у всіх відвідувачів.

Чергова виставка І996-го року в нашому Музеї - була виставка картин українських художників із двох приватних колекцій: Тетяни і Ростислава Жеребецьких та Марії і Михайла Лоґушів. Виставка тривала від І9-го квітня до 5-го травня. Відкрив виставку відомий історик д-р Марко Антонович. Завдяки цій унікальній виставці, українці нашого міста мали рідкісну нагоду ознайомитися з творами визначних українських малярів другої половини І9-го століття і всього майже 20-го сторіччя.

У колекції п-ва Жеребецьких переважали твори українських малярів І9-го і початку 20-го століть. Всіх їх на виставці було 32. Імена художників, авторів цих картин - промовисто свідчать про цінність творів, що їх українська громадськість нашого міста мала змогу оглянути. Це: Михайло Микишин, (творець пам"ятника гетьману Хмельницькому у Києві), С. Васильківський, Кость Трутовський, Петро Левченко, Іван Труш, Ол. Новаківський, Іван Іванець, Микола Самокіш та інші.

Панство Лоґуші мали на виставці 35 картин, виключно мистців 20-го століття. Колекція п-ва Лоґушів на виставці, це в перекрої - зразки найкращих здобутків українських мистців минулого століття. Це олії Олекси Грищенка і Миколи Глущенка, це автопортрет О. Новаківського, лінорит М. Бутовича "Карпатська Мадонна, три картини Василя Курилика, неперевершені дереворити Якова Гніздовського, картини Галини Мазепи й Галини Новаківської, Мирона Левицького, абстрактні композиції Люби Ґенуш, творчі інновації сина, Руслана Лоґуша і десятки творів інших художників.

Обидві колекції картин дуже добре себе взаємно доповнювали, даючи відвідувачам виставки можливість ознайомитися із здобутками українського образотворчого мистецтва за минулі півтора століття.

Від 24-го травня і впродовж усього літа 1996-го року в Музеї була виставка олій мисткині Дарії Савки і художньої чорно-білої фотографії сина, Володимира Савки з Торонта.

Дарія Савка - спадкоємець чудової експресіоністичної техніки малювання славного українського мистця Михайла Мороза і його найкраща учениця. Її талант розвинувся щойно після того, як діти (четверо) звили свої власні гнізда. Перша самостійна виставка художниці відбулася восени 1987-го року у залях Національної Бібліотеки в Оттаві. На виставці у нашому Музеї в картинах Дарії Савки переважала тематика пейзажів природи і архітектурні пейзажі та композиції чудових квітів. Тут варто згадати, що 1991-го року, з приводу відзначувань століття поселення українців у Канаді, - Канадський Музей Цивілізації в Оттаві закупив у Дарії Савки олію із зображенням церкви Св. Івана Хрестителя в Оттаві.

Володимир Савка мав на виставці у нашому Музеї 25 чорно-білих мистецьких фотографій. Ми мали приємність бачити і подивляти зразки високомистецьких фотографій із дуже тонко схоплени і цікавими сценами з життя природи, часто дикої і неосвоєної. Тому й не дивниця, що Володимир Савка впродовж минулих років здобув три престижні нагороди за великий артизм своїх знімок, за гарну композицію і високу культуру своїх мистецьких фотографій.

Останньою виставкою 1996-го року в Музеї - була виставка Роми Бачинської і її родини, що тривала від 6-го до 29-го грудня. На виставці було найбільше праць Роми Бачинської і в меншій кількості роботи інших членів родини: Анни Космини-Бачинської, Ярослави і Мирона та сестри Роми, Наталки Бачинської. На виставці були представлені роботи із понад десяти різних видів мистецької творчости згаданої родини.

Найбільше праць було Роми, і зокрема дуже приємно вражали її малюнки олією на шклі: ікони Богоматері і св. Юрія та композиції з янголами - усі в стилі візантики. Всі її малюнки виконані дуже прецизно з акуратністю ліній і барвистим орнаментом, подібно, як писанки її роботи.

Діяпазон творчости Роми Бачинської - великий. Крім олій на шклі у неї було теж декілька картин мальованих іншими техніками. Була багата і добірна колекція стильових писанок, прекрасні зразки вишивок і гафтів, були цікаво скомпоновані ґердани і великий асортимент декоративної кераміки, а в тому і дуже цікавий сет керамічних шахів у стилі воїнів із княжої доби. І врешті - на виставці ми подивляли дуже оригінальні прикраси на ялинку.

Ярослава Бачинська - мати талановитих дочок мала також прекрасні і стильові писанки, вишукані вишивки і гафти та декоративну кераміку. Очевидно, високий рівень її майстерности і мистецького відчування - передались ~~всім~~ її дітям.

Наталка Бачинська мала на виставці добірку своїх писанок і кераміки, кілька гарних вишивок і гуцульський байбарак, що притягав увагу багатьох відвідувачів виставки.

Голова роду, Мирон Бачинський здивував відвідувачів виставки своєю різьбою в дереві. На виставці були великоформатні барель"єфні композиції, і декоративна геометрична різьба, ~~і~~ різьблені шахи з дерева та інші мистецькі вироби.

Сімейна виставка Бачинських залишила дуже гарне враження, а нас, членів парафії сповнила гордістю, що серед нас живуть і працюють такі талановиті співгромадяни.

1997-го року - в нашому Музеї була лиш одна виставка: документів, фотографій і матеріялів, пов"язаних із сумною датою - 50-тиліттям т. званої "Акції Вісла", тобто насильним виселенням українців 1947-го року з їхніх прадідних земель вглиб Польщі та в інші країни. Виставка тривала від 14-го до 21-го грудня. Головні організатори виставки : Об"єднання Українців Закерзоння у Канаді, Конґрес Українців Канади, відділ у Монреалі та управа нашого Музею. Експонати виставки привіз з Торонта Мирослав Гнатчак і він подавав головні пояснення до всієї експозиції виставки.

Відкриття виставки ми пов"язали із врочистою передачею нашому Музеєві боєвого стягу куреня УПА командира Рена, а потім командира Хріна. Цей упівський боєвий стяг привіз з Польщі декілька років тому колишній воїн УПА, Ярослав Війтів. Тепер - у присутності членів місцевого Товариства Колишніх Воїнів УПА (голова - Іван Путко), членів Братства Колишніх Вояків Української Дивізії "Галичина" і Легіону Канадсько-Українських Ветеранів, (він передав цей стяг на власність нашого Музею.) На святковій передачі стягу були теж представники молодечих організацій СУМ і Пласту. Врочисте передання стягу УПА перевів ~~старшина~~ голова відділу Братства Дивізійників, Богдан Маців. Стяг прийняв від Ярослава Війтіва - голова Музею, Орест Павлів.

Змістовне слово на відкритті виставки "Акція Вісла" виголосив голова місцевого відділу КУК, адвокат Євген Чолій, після чого, Мирослав Гнатчак прочитав доповідь про характер і обставини в яких відбувалося насильне виселення українців з їхніх прадідних земель Лемківщини, Надсяння, Холмщини і Підляшшя.

Виставка справила потрясаюче враження. У цілому ряді автентичних фотознімок представлено трагізм долі українського населення згаданих територій, що його польський комуністичний режим насильно вивіз з їхніх рідних сторін. Одних вивезли до концтабору в Явожно, а інших - на так звані відзискані землі, - а ще інших - вивезли у Сов"єтський Союз.

Гідний уваги той факт, що дирекція і вчителі українських шкіл Монреалю і виховники "Пласту" привели на виставку українську молодь і скористали

з вичерпних інформацій гостя з Торонта, Мирослава Гнатчака.

З признанням відзначуємо, що добір фотографій і документів на виставці - дуже влучно й історично вірно відтворило цю, сумної слави "Акцію Вісла". А вичерпні написи українською і англійською мовами - уточнювали і доповнювали візуальний матеріял виставки.

Із добровільних датків на виставці - Музей передав усі гроші - 560 долярів Об"єднанню Українців Закерзоння, на руки Мирослава Гнатчака. Відділ ЛУКЖ при нашій парафії також передало сто долярів згаданому Об"єднанню. А крім того - на виставці продано книжок і брощур про "Акцію Вісла" на приблизно 250 долярів.

І998-го року, в якому українська громадськість вшановувала жертви найбільшого голодомору в Україні - 65-річчя штучно-організованого сов"єтською владою голоду в Україні, - наш Музей віддав свою залю на влаштування меморіяльної виставки. Виставку організувала спеціяльна комісія, що створилася при місцевому відділі КУК і цю комісію очолив проф. Роман Сербин.

Траурну виставку у 65-річчя голодомору відкрили І-го травня і вона тривала до ЗІ-го травня І998-го року - повний місяць. Матеріяли і документи на виставку зібрали і позичили: проф. Р. Сербин, д-р Христя Сохоцька, Тетяна Носко-Оборонів, Оля Гуменюк, М. Гайдук, Степан Вербовий та інші.

У програмі відкриття виставки взяли участь голова місцевого відділу КУК, адвокат Євген Чолій, з амбасади України в Оттаві - Тарас Малишевський відчитав слово амбасадора України, достойного Володимира Фуркала, а згодом своїми спогадами (про голод) поділилися: Т. Носко-Оборонів і д-р Валентина Василів. І на закінчення, проф. Р. Сербин представив і пояснив багату в документальні матеріяли виставку про всі три трагічні голоди в Україні. На відкритті виставки з української амбасади в Оттаві були також присутні: Ігор Заглада і Наталка Скоробагата. А посол України, Володимир Фуркало оглянув виставку після жалібної всенаціональної маніфестації, на якій він виголосив головну промову. Це було в суботу, 9-го травня з участю понад 500 осіб.

Виставку голодомору в нашому Музеї відвідало понад 500 осіб, у тому українська шкільна молодь зі своїми вчителями. У закритті виставки 31 травня взяв участь мер квебецького міста Сен Жан Д"Ібервіль, Мирослав Смерека і сказав з цього приводу декілька слів. Того ж вечора, мешканець міста Ля-Шін, Михайло Гайдук, який пережив голод, - поділився з присутніми своїми гіркими спогадами про ці прокляті роки голодомору в Україні.

Закриваючи виставку, проф. Р. Сербин зробив підсумки всіх трьох голодоморів в Україні і ствердив, що ці голоди були явними актами геноциду, були свідомим народовбивством, спрямованим проти всієї української нації.

І остання в нашому звіті виставка відбулась IO, II і I2 грудня I999-го року в нашому Музеї. Її влаштувала Світова Спілка Українських Видавців, яка зорганізувалася щойно три роки тому і має своє представництво і книгарню в Торонто.

На виставку до нашого Музею представники Спілки Українських Видавців привезли подивугідну кількість і прекрасну якість книг, журналів, газет і дуже великий асортимент дитячої і юнацької літератури та шкільних підручників. Лише видань для дітвори і молоді - ми нарахували понад 500 книг і брошур, всі прекрасно ілюстровані.

Такою ж багатогранною виявилася і продукція книжкових видань, наукових праць, словників, видань альбомного характеру, а також перекладна література. Наприклад, з тематики українського іконописання - на виставці було аж шість великих, багатоколірних монографій альбомного типу, і всі вони появилися в Україні впродовж минулих трьох-чотирьох років.

У нашому огляді неможливо назвати всі ці ~~кни~~ найновіші публікації книг з історії українського мистецтва, з літератури, історії України, культури й етнографії та десяток інших ділянок. Цих наукових книг і монографій ми нарахували понад 600 заголовків. І понад 300 заголовків ми нарахували різних спеціялізованих журналів і періодичних видань, що появляються тепер в Україні.

Нам приємно відмітити, що виставку відвідало порівняно багато вчи-